

คันทา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๒๘๓๖. เรื่อง “มานะ”

กราบนมัสการหลวงพ่อก่อน ผมศึกษาภาวนามาได้สักระยะหนึ่งแล้ว ทำความสงบสลับกับการพิจารณาภายในร่างกาย และนึกถึงความตายอยู่เรื่อยๆ จิตใจรู้สึกว่ามีสมาธิเบาสบายขึ้นตามลำดับ ความโลภในวัตถุสิ่งของน้อยลง ความหงุดหงิดรำคาญน้อยลง (เห็นได้ชัดเจนมากขึ้น แต่ไม่ได้ไปตอบสนองมัน ก็ปล่อยผ่านไปแล้วอยู่กับปัจจุบัน)

แต่ที่ทำให้รู้สึกทุกข์ใจมากคือตัวมานะของตนเอง ถ้าอยู่กับคนธรรมดาๆ ก็จะไม่ค่อยเจอคนที่มีความมานะเหมือนกัน มันทำให้เห็นชัดเจนเลยว่ามานะมันมากระทบกัน ผมก็พยายามรักษาคำพูดและการกระทำของตัวเอง ไม่ให้มันล้นออกไปกระทบเขา ไม่อยากสร้างกรรมใหม่ที่ผิด คอยกลับมาดูที่ใจของตนเอง

แต่ที่มันติดขัดคือ ก็รู้สึกเห็นอยู่ว่าคนคนนั้นก็ได้สำคัญอะไรกับเรา เราก็ไม่อยากจะไปสนใจอะไรเขา แต่ทำไมตัวมานะมันมากระทบกับมานะเรา แล้วมันกระเพื่อมได้ขนาดนี้

นอกจากมีสติกลับมาอยู่ในความไม่ส่งความสนใจไปที่เขาแล้ว พระอาจารย์มีอุบายอะไรสอนตัวเองให้มีความรู้สึกแบบนี้มันเบาลงจนหมดไปบ้างหรือเปล่าครับ ขอบพระคุณ

ตอบ : นึกถึงว่า เวลาเราศึกษาธรรมะ ศึกษาธรรมะแล้วมีการประพฤติปฏิบัติ มันเห็นคุณค่า

สิ่งที่ว่า เขาว่ากำหนดภาวนามาสักระยะหนึ่ง พิจารณาภายในนึกถึงความตายอยู่เรื่อยๆ จิตใจมันรู้สึกมีสมาธิเบาสบายตามลำดับ ความโลภในวัตถุสิ่งของน้อยลง ความหงุดหงิดรำคาญน้อยลง

นี่มันชัดเจน มันชัดเจนอยู่แล้วว่าเราไม่มีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งหรือ เราพึ่งพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง ถ้าพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง นี่รัตนตรัยของเราไง

ถ้าเป็นชาวพุทธๆ เขาก็ทาน ศีล ภาวนาของเขา เขามีทานของเขา ระดับทานของเขา เห็นไหม ทางชนบทเขาอยากทำบุญกุศลของเขา เพราะว่าเขารู้สึกว่าเขาต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้าเกิดแล้วไม่ให้มันทุกข์มันยากจนเกินไป เพราะเชื่อในเรื่องเวรเรื่องกรรมไง เขาก็มีศรัทธามีความเชื่อของเขา ใจคนที่มีความเชื่อขึ้นมา เวลาที่มีสติปัญญา มันจะฝึกหัดภาวนา ถ้าฝึกหัดภาวนาขึ้นมา การฝึกหัดภาวนาคือเอาชนะตนเอง

การเอาชนะตนเอง ตนเองมีอะไร

ตนเองมีกิเลสตัณหาความทะยานอยากอยู่นี่ไง

ถ้าการเอาชนะตนเอง แล้วเอาชนะตนเอง จะเอาชนะอะไรไปชนะมันล่ะ เราไม่มีอาวุธ ไม่มีสิ่งใดที่จะไปต่อกรกับกิเลสตัณหาความทะยานอยากในใจของตน

เราก็ทำความสงบของใจเข้ามา การทำความสงบของใจเข้ามา นี่คือการเตรียมหัวใจของตน เพื่อจะเข้าไปต่อสู้กับกิเลสตัณหาความทะยานอยาก เราเตรียมตัว เตรียมหัวใจของตน เตรียมหัวใจของตนคือทำความสงบของใจเข้ามา

แต่คนที่ประพฤติปฏิบัติ “ไม่ต้องทำสมาธิ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ ใช้สติปัญญาไปเลย พระพุทธศาสนาสอนเรื่องปัญญา”

มันก็เป็นจินตนาการล้วนๆ ก็จินตนาการไป พอจินตนาการไป ถ้ามีบุญมีกุศลมันก็ดีเหมือนกัน คือว่าจินตนาการแล้วมันก็เบาบางลงเหมือนกัน ใจถ้าไม่จินตนาการเลย กิเลสมันก็เพ่นพ่าน กิเลสมันก็ยิ่งใหญ่นั่น

เวลาจินตนาการ ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กิเลสมันก็รู้ตัวของมัน มันก็หลบมันก็หลีกของมัน มันก็หลบ มันหลบ มันไม่ใช้ทำร้ายมัน มันหลบ มันหลบขึ้นมา หลบเพื่ออะไร

มันเอาชนะเราสองชั้น ชั้นหนึ่งคือมันเอาชนะเราอยู่แล้ว ชั้นที่สองมันหลบมันหลีก ไม่ได้เห็นตัวมันเลย เพราะอะไร เพราะสมาธิแก้กิเลสไม่ได้ๆ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ มันก็ไม่ได้เห็นตัวตนของตน มันไม่เห็นจิตของตน แล้วไม่ได้มีสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน งานเกิดบนหัวใจของตน มันไม่มี

แต่มันมีความรู้สึกนึกคิดเพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไป เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป นี่เป็นภาคทฤษฎีไป เป็นชื่อของมันไป เป็นชื่อของกิเลส เป็นชื่อของสมาธิ ของปัญญา แต่ไม่มี แต่มันศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วสบายใจ

สบายใจเขาคิดว่าเป็นธรรมไป เห็นไหม สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธิ จะรู้จักกิเลสต้นหาความทะยานอยากของตนไม่ได้

แต่เนี่ยเขาฝึกหัดปฏิบัติของเขา เวลาฝึกหัดประพฤติกปฏิบัติแล้ว มันรู้สึกว่ามันมีความสุขของมัน รู้สึกว่ามีความสุข มีความสงบ เราพิจารณากายไปเรื่อยๆ รู้สึกว่าสิ่งทีความโลภในวัตถุสิ่งต่างๆ มันน้อยลง ถ้าน้อยลง ความหงุดหงิดรำคาญ

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนานะ มีกายกับใจๆ หัวใจนี้ของเราแท้ๆ เลยนี่แหละ เป็นเราเลยแหละ แต่มันก็มีกิเลสครอบงำมันนะ แล้วก็ฟาดวงฟาดงา มันหงุดหงิดรำคาญไปทั่ว ทำอะไรไม่เคยพอใจอะไรสักอย่างเลย

ธรรมะเป็นที่พึ่งที่อาศัย ถ้ามีธรรมแล้วมันสบายใจขึ้น

ทีนี้เพียงแต่ว่า เวลามันมีความรู้สึกทุกขใจมากขึ้น เพราะอะไร เพราะมันไปเห็นตัวมานะของตนไป

แล้วเวลามานะของตน มีทิฐิ มีมานะของตน แล้วมันเป็นทางยุโรป ทางยุโรป ใจเรื่องตัวตนของมันยิ่งใหญ่ สิทธิใจ เรื่องสิทธิของตน ใครจะก้าวล่วงสิทธิของตนไม่ได้ เวลาทำหน้าทีการงาน ในทางตะวันตกเขาต้องฟรีเซนต์ตัวเองว่าตัวเองนี่ยิ่งใหญ่ ตัวเองนี่รอบรู้ไปหมดเลย

แล้วนี่มันเป็นมานะ มันเป็นวัฒนธรรมของเขา

เว้นไว้แต่ ถ้าอยู่ในยุโรป อยู่ในอเมริกา ถ้าเราไปเจอคนตะวันตกด้วยกันไง เราคนไทย ไปอยู่ในอเมริกาอย่างนี้ มันวัฒนธรรมของชาวตะวันตกเนาะ แต่ถ้าเราไปเจอฝรั่ง วัฒนธรรมของเขาเป็นอย่างนั้นจริงๆ เราไปอยู่กับเขาแล้วต้องมีสติปัญญา แล้วต้องรักษาตัวเอง สิทธิของตนไม่ให้ใครก้าวล่วง

แต่ถ้าเป็นคนไทย เราเป็นชาวพุทธไง ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ คมในฝัก ยังมีปัญญา เขายังอ่อนน้อมถ่อมตน ยังมีสติ ยังมีปัญญานะ เขาจะอ่อนน้อมถ่อมตนของเขา เขาไม่อวดเก่งอวดดี

คนอวดดี อวดเก่งในทางพระพุทธศาสนาถือว่าเป็นคนโง่ คนโง่อวดฉลาด แต่ถ้าคนฉลาดเขาอ่อนน้อมถ่อมตน

ธรรมะ ชาวตะวันตกเราจะมี การอ่อนน้อมถ่อมตน ถ้าเป็นผู้มีสติปัญญา แล้วเป็นผู้ที่ฉลาดจริงนะ เขาเป็นผู้ฟัง ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นผู้ฟัง ไม่ใช่เป็นผู้สอน ผู้พูด

ไอ้ที่พรั่ๆๆ มันไม่มีอะไรหรอก ไ้ันนั้นอวดเก่ง อวดรู้ แล้วไม่รู้หรอก

แต่ถ้าคนที่มีสติปัญญาไง ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า

พระอริยเจ้าจะรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกของตน แล้วพูดไปกระทบใครหรือไม่กระทบใคร ท่านไม่พูดไปเพื่อกระทบคนอื่น เอาชนะตนเอง

อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า

ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงๆ เพราะอะไร เพราะหลวงตาพระมหาบัวท่านสิ้นกิเลสไป จะสอนใครได้หนอ จะสอนใครได้หนอ ถ้าสอนเขาหาว่าบ้าไป

มันเหนือโลก มันเหนือวัฏฏะ กามภพ รูปภพ อรูปภพ แม้แต่เทวดา อินทร์ พรหมยังเข้าใจเรื่องอย่างนี้ไม่ได้เลย แล้วเราจะไปพูด เฮ้ย! ไ้ันนี้ต้องจับส่งโรงพยาบาล เขาถึงเก็บไว้ในใจ ไ้ เว้นเอาไว้เวลาผู้ที่ฝึกหัดแล้วเขาพยายามประพฤติดิปฏิบัติเข้าด้ายเข้าเข็ม เขาจะรอ รอสิ่ง

เราจะแสดงจะเป็นประโยชน์กับเขา เป็นประโยชน์กับเขาเพราะเขากำลังจะเห็นแบบเรา เขากำลังจะเห็นเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา แต่ถ้าไอ้คนทางโลกแล้ว ไร้สาระเลย

นี่พูดถึงว่า ถ้ามันเกิดมานะ แล้วมานะที่มีในชุมชนไง เพราะ แต่ที่มันยึดอัด รู้สึกเห็นว่า เพราะคนคนนั้นก็ได้สำคัญอะไรไปกว่าเรา เราก็ไม่อยากจะไปสนใจอะไรกับเขา แต่ทำไมมานะมันเกิดล่ะ

ไอ้ถ้ามันเป็นเวรเป็นกรรมต่อกัน เวลาเห็นหน้ากันแล้วมันก็เกิดทิฐิมานะของมัน ถ้ามันไม่มีเวรมีกรรมต่อกันนะ เวลามันเห็นแล้วมันเกิดความเมตตาใจ เรามีความเมตตา ความเมตตาของเรานะ ถ้าเขาเป็นญาติเป็นพี่เป็นน้องเรา เรามีความเมตตาไปกับเขา อย่าไปมองเขาว่าเป็นคู่แข่งกัน

ถ้าเป็นคู่แข่งกัน เป็นคู่แข่งตำแหน่งต่างๆ มันจะเกิดการกระทบกัน แล้วเกิดการกระทบกัน มันก็เข้ามายุแยง มาทำให้ทิฐิมานะเรากระเพื่อม แล้วเขาทำกิริยาดูถูกดูหมิ่นใจ ไม่มีปัญญาสู้เราไม่ได้ ไอ้โฮ! มันพองเลยนะ

เราไม่ไปพองกับเขา เรามีสติปัญญาเท่ากับความรู้สึกนึกคิดของเรา แล้วสิ่งนี้นั้นจะเบาบางลงใจ เราอ่อนน้อมถ่อมตนใจ

คำว่า “อ่อนน้อมถ่อมตน” เห็นไหม ความกตัญญูทศเวทที่เป็นเครื่องหมายของคนดี ชาวพุทธสอนให้เคารพพ่อแม่ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูกเพราะพ่อแม่ให้ชีวิตนี้มา แล้วเวลาพ่อแม่ดูดำเราล่ะ เคารพแล้วโดนอีกด้วย มันหงุดหงิดๆ ใจ แต่เรารักษาของเราไว้ มันเรื่องธรรมดา เพราะอะไร

เพราะว่าเขาเป็นห่วงเป็นใย เขามีความปรารถนาให้เราเป็นคนดี เขาก็รักเขาก็เตือน เขาคอยดูแลเราแล้ว แล้วพ่อแม่ของเราเขาก็มองเรา เราจะใหญ่โตมาขนาดไหนก็ให้อยู่ที่นั่นแหละ เขาก็ดูเราว่าเป็นลูกของท่าน เป็นความคุ้มครองดูแลของท่าน แต่ว่าในสังคม ในตำแหน่งหน้าที่การงานของเรา เราผ่านโลกมามาก เรารู้ว่าสิ่งใดผิด สิ่งใดถูก แต่เวลาท่านพูดสิ่งใดเราก็โอเคๆ เพราะว่าเป็นผู้มีพระคุณ นี่พูดถึงว่าความกตัญญูทศเวท

ฉะนั้น ใช้สิ่งที่ว่าความเป็นทิฐิมานะมันเป็นเรื่องธรรมดา แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญาใน วัฒนธรรมของเรา เราอ่อนน้อมถ่อมตน

แล้วเวลาเราเจอคนอื่น เราก็ไม่เกิดมานะมันก็ไม่เข้มแข็งอย่างนี้ ทำไมเวลาเจอคนนี้ เห็น ไหม เขาเขียนเลย เขาก็เป็นบุคคลธรรมดา ก็ไม่เห็นสำคัญอะไรไปกว่าเราเลย แต่ทำไมเจอเขา แล้วเกิดมานะเกิดต่างๆ

ใช้อย่างนี้เราก็แผ่เมตตา แล้วไม่ใช่แผ่เมตตาที่เขา เราแผ่เมตตาที่เรา

นอกจากมีสติกลับมาอยู่ที่ภายใน ไม่ส่งความสนใจไปที่เขา แล้วพระอาจารย์มีอุบาย อะไรอบรมตนเองให้มีความรู้สึกแบบนี้ให้มันเบาบางลง

เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร เราก็ไม่จองเวรจองกรรมกับใคร

เวลาเราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เราได้เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เราก็ พยายามจะสร้างบุญสร้างกุศลของตน แล้วถ้าเป็นคู่เวรคู่กรรม ถ้าเป็นกรรมดี เราก็เป็นผู้ที่จะชัก จูงกันไปในเรื่องที่ดีงาม ถ้าเป็นคู่แข่งขัน คู่ต่างๆ มันเป็นผลของวัฏฏะเกิดมาเจอกัน แล้วเราก็แผ่ เมตตา รักษาหัวใจของเรา แล้วมันไม่อยู่กันตลอดไปหรอก เดียวมันก็จากไป

แต่กิเลสตัวนี้มันไปเจอคนอื่นมันก็คิดแบบนี้อีกนะ เพราะคู่กรณี ผู้ที่กระทบกัน เดียวเรา ก็พลัดพรากจากกันไป แต่เวลาทำหน้าที่การงาน เดียวเวลาตำแหน่งงานมันสูงขึ้น มันก็จากกัน ไป แต่ใฝ่มานะทิฐิในใจเรามันอยู่กับเราตลอดไป

เราก็พยายามแก้ไขตรงนี้ เราพยายามแก้ไขตรงนี้แล้วฝึกหัดเป็นนิสัยของเรา เพราะไป เจอคนอื่นนะ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม เราต้องเจอมนุษย์อยู่ตลอดเวลา ถ้าสิ่งใดที่มัน กระทบกระเทือนกัน เรามีสติสัมปชัญญะเท่าทันความรู้สึกของเรา เราอย่าไปสร้างเวรสร้าง กรรมอย่างที่ว่านี้

เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร มันเรื่องกรรมของสัตว์ แล้วเราสร้างสมบุญญาธิการ ของเรา แล้วถ้ามีเวลาแล้วเราก็ฝึกหัดนั่งสมาธิภาวนาของเรา สร้างหัวใจเราให้เข้มแข็งขึ้นมา ถ้า หัวใจเราเข้มแข็ง มีสติมีปัญญา แก้ไขได้หมดนะ

ศีล สมาธิ ปัญญา ภาวนามยปัญญา ไม่มีใครจะยิ่งใหญ่ไปกว่าภาวนามยปัญญาที่เราจะแก้ไขกิเลสของเรา ถ้าเราแก้ของเราแล้วจบเลย เราครองหมดเลย ครองหัวใจดวงนี้ แล้วก็ครองโลกธาตุทั้งสิ้น จบ

ถาม : ข้อ ๒๘๓๗. เรื่อง “ทำความเข้าใจให้ถูกต้องอย่างไร”

เนื่องจากชอบผู้หญิงที่ปฏิบัติธรรมด้วยกัน ไปทำบุญและสนทนาธรรมอยู่เรื่อยๆ ผมแอบชอบเขา แต่เก็บไว้ในใจ กลัวพูดออกไปแล้วจะทำให้การปฏิบัติของเราทั้งสองแย่งลง เขาเองก็ทุกข์ยากพอแรงแล้ว ไม่อยากไปเติมไฟอีกกองให้เขา ตอนนี้อยู่คนเดียวไม่แน่ใจว่าฝ่ายหญิงรู้สึกอย่างไร

จึงอยากจะถามว่า ถ้าเราปฏิบัติจริง ก็ควรข่มความรู้สึกผิดๆ นี้ไว้ และตั้งใจภาวนาต่อไปให้ถูกต้องใช่ไหมครับ เพราะใช้ความรู้สึกที่ว่าอยากบอกเขาว่าเราชอบ เหมือนจะโดนกิเลสมันซุ่มเอาทุกวัน จุกกระซากลากให้กระวนกระวายทำอยู่นั่นแหละ ตอนนี้อยู่คนเดียวครับ ผมสามารถเก็บความรู้สึกนี้ได้ครับ ถ้าหลวงพ่อบอกว่าควร และผมจะค่อยๆ ดูใช้ความรู้สึกที่เผาหัวใจผมว่ามันจะดับเมื่อไหร่ครับ โปรดเมตตาแนะวิธีปฏิบัติด้วย

ตอบ : แนะนำวิธีปฏิบัติดังนี้ไง ก็ผู้ถามก็รู้เองว่ามันเป็นสิ่งที่ เป็นกองไฟ ไฟสองกอง เขาก็กองหนึ่ง เราก็กองหนึ่ง เขาก็มีความทุกข์ความยากอยู่แล้ว แล้วมาปฏิบัติธรรมด้วยกัน แต่มาระบายใจ มารบายทุกข์ใส่กันไง พอระบายทุกข์ใส่กันแล้ว โอ้ย! แอบไปชอบเขา

ผิดอยู่แล้ว นั่นก็ไฟกองหนึ่ง นี่ก็ไฟกองหนึ่ง แล้วเอาไฟสองกองไปรวมกัน มันเลยเป็นกองไฟใหญ่เข้าไปใหญ่เลย

มันอยู่ที่เราฉลาดไง ก็ไหนบอกวามาปฏิบัติธรรมด้วยกัน แล้วเราได้คุณธรรมะกัน แล้วแอบไปชอบเขา

มันเป็นเรื่องคนในอยากออก คนนอกอยากเข้า

ไอ้คนโน่นนะ เป็นทุกข์เป็นร้อนเลยละ มีคนมาปรึกษาเราเยอะเลย จะทำอย่างไรจะให้ได้ออกปฏิบัติ จะทำอย่างไรให้ได้ปฏิบัติ พลาดไปแล้ว พลาดไปแล้ว

ไฉนเราไม่ได้พลาดนะ แต่กำลังจะหาเรื่องให้พลาด กำลังจะตก จะบอกว่าตกขุมนรก กำลังจะกระโดดหม้อนรก แล้วโดดไปทำไม

การครองเรือนเป็นเรื่องทุกข์ยากมาก ไซ้ เราเห็นใจเขา ถ้าเห็นใจเขา เมตตาธรรมคำจุนโลก เราเมตตาเขา ถ้าเมตตาแล้วมันก็จบ แล้วเมตตาแล้วนะ เสียสละทาน เราให้ทานแล้วจบ แต่ถ้ามันไม่เมตตาเรา เราโดนเขาหลอกเขาลวง ถ้ามันรู้แล้วนะ มันจะตามไปชำระล้างแค้นนะ อันนั้นไม่สมควรเลย

สิ่งใด เราไปพบกันไฉน นี่ไง ผลของวิญญูะ ชีวิตนี้ มนุษย์แต่ละคนเปรียบเหมือนสวะลอยไปในแม่น้ำ แล้วน้ำท่วม ไปดูขยะสิ แถวประตูน้ำในกรุงเทพฯ แม้แต่ที่นอนยังมีเลย เพอร์นิเจอร์ โต๊ะใหญ่ๆ เลย มันลอยมากองกันอยู่นั่นละ

ชีวิตเราเหมือนขยะลอยไปตามน้ำ แล้วถ้าลอยไปตามน้ำธรรมชาติแบบโบราณ ถ้าลอยไปตามแม่น้ำไม่มีสิ่งกีดขวาง ออกทะเลไปเลย

นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตมันเปรียบเหมือนขยะ เวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะ เกิดภพชาติหนึ่งแล้วก็มากระทบกัน แล้วถ้าน้ำมันแรงนะ มันแรง มันดันไป ก็แตกกันไป

ทุกคนเกิด แก่ เจ็บ ตายโดยสิทธิของคน โดยเวรโดยกรรมของสัตว์ แล้วเราเกิดมาเป็นสวะแล้วมาทบทกันอยู่ที่นี่ แล้วจะไปกองกันอยู่ที่หน้าประตูน้ำไซ้ไหม ให้ไปกองเลยไซ้ไหม แต่ถ้ามันไม่มีประตูน้ำ ไม่มีเขื่อน มันก็ไหลของมันไป

นี่เหมือนกัน สองคนมาเจอกัน แล้วคุยธรรมะกัน แล้วขยะมันจะไปกองโตขึ้นๆ

แต่ถ้าเราไม่ไปยุ่งกับมัน เวลาคุยธรรมะกัน มีโอกาสได้คุย เราก็คุย ถ้าคุยเสร็จแล้วก็จบกรรมของสัตว์

ในทางวิชาการนะ จิตแพทย์เวลารักษาคนไข้ รักษาคนไข้แล้วถึงระดับหนึ่งเขาต้องเปลี่ยน จิตแพทย์นี้อาออก เพราะอะไร เพราะเดี๋ยวจิตแพทย์มันจะเป็นคนป่วย มันรับฟังแต่ชุดเขา รักษาเขา แล้วมันเข้าตัวหมดไฉน

นี่ก็เหมือนกัน คุยธรรมะ คุยธรรมะ โอ้ย! เมตตา

แล้วธรรมะไง เห็นไหม ออนไลน์กัน เว็บหาคุณั้นนะ หาคุณี่ดีน้อย เจอคุณแล้วคุณั้นพาไปฆ่า
ไปทำลาย ไปต้มตุ๋น ร้อยแปด แล้วเชื่อได้อย่างไร แต่ถ้าคนใส่ชื่อมันเชื่อนะ

เขบอกเลย ให้อ่านเว็บไซต์ ไม่อ่านก็โง่ อ่านแล้วเชื่อนมัน ยิ่งโง่เข้าไปใหญ่เลย

ไม่อ่านก็โง่ เพราะมันไม่เท่าทันโลกใจ โลกมันเป็นอยู่อย่างนี้ เห็นแล้วก็เฉยๆ สิ เห็นแล้วก็
รู้เท่า

ไม่อ่านก็โง่ อ่านแล้วเชื่อนมันนะ ไปหมดเลย

เราก็อ่าน ไม่อ่านก็โง่ อ่านแล้วก็ไม่ใช่

อันนี้ก็เหมือนกัน คุณธรรมะกัน คุณเสร็จแล้วแอบชอบเขา แล้วหลวงพ่อบ่นแนะนำว่าจะให้
เอ็งทำอย่างไร

มันเป็นสัจจะเป็นความจริง การครองเรือนมันแสนยาก แล้วเราแล้ว พรหมจรรย์
พรหมจรรย์แล้วทางโลกก็เปรมไป เปรม ตินสุลานนท์ ไม่มีครอบครัว แล้วเขาถือพรหมจรรย์ของ
เขา นี่ทางฆราวาสนะ

แล้วทางพระล่ะ ทางปฏิบัติล่ะ

พรหมจรรย์ ถ้าพรหมจรรย์แล้ว ถ้าเราเป็นพรหมจรรย์นะ ชื่อสัตย์ในพรหมจรรย์ของเรา
นะ มันไม่มีอะไรมาทวงใจใจ

ผมมีความสามารถเก็บความรู้สึกนี้ได้ หลวงพ่อบ่นเห็นควรว่าอย่างไร

ไม่ใช่เห็นควรนะ ต้องดับด้วย ความรู้สึกนี้ตัดให้ขาดไป ถ้าตัดให้ขาดไปแล้วมันจบ ถ้า
มันตัดไม่ขาดไป เพราะอะไรนะ ปลาย่างไปปากแมวไว้ ที่แรกก็ไม่กินนะ สติดีอยู่ ไม่แตะ ปลาย่าง
ย่างนะ เดียวแมวมันเผลอมันตะปบ

ต้องตัดให้มันขาดไป ตัดให้มันขาดไป ว่าสิ่งนี้มันไม่ใช่สิ่งที่เราปรารถนา

ถ้าสิ่งที่ปรารถนา ถ้าเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ถ้ามี
ความชอบพอกันถูกต้องชอบธรรม นั่นก็เป็นสิทธิของมนุษย์

แต่เราเป็นมนุษย์ เห็นไหม ในบรรดาสัตว์สองเท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประเสริฐที่สุด ในความเป็นมนุษย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีนางพิมพา สามเณรราहुล ออกถือพรหมจรรย์ ละทิ้ง แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาถึงที่สุดแห่งทุกข์ กลับไปโปรดเอานาง พิมพาเป็นพระอรหันต์ สามเณรราहुลเป็นพระอรหันต์ พระเจ้าสุทโธทนะเป็นพระอรหันต์ แม่อยู่ บนสวรรค์ก็ไปเอาได้หมดเลย

นี่เหมือนกัน เราจะปฏิบัติ เราจะเอาความจริง ตันมันคด แล้วปลายจะตรงได้อย่างไร แล้วถ้าตันมันไม่คด เราไม่ไปตามมัน เรายกขาของเรา เราจะเอาความจริงของเรา

อันนี้ ถ้าตงนี้ ภาษาเรานะ มันยังไม่ได้ไปเอานิ้วจิ้มในน้ำยาไง จิ้ม ๕ ล้าง ๑๐ ถ้าจิ้มลง ไป โอ้โฮ! เหม็นน้ำดูเลย ถ้าจะล้าง ๑๐ ล้างแพงกว่าจิ้มอีก

จิ้มลงไป จิ้มในน้ำยา เขามีจิ้มน้ำยา ๕ บาท จิ้มเลย โอ้โฮ! ที่นี้กลิ่นมันติดเลย ถ้าล้าง ๑๐ บาท

เรายังไม่ได้จิ้ม ถ้าจิ้มลงไปแล้วนะ โอ้โฮ! ติดเลย จะล้างออก ๑๐ บาท อีกเท่าตัว

เริ่มต้นถ้ามีสติสัมปชัญญะตอนนี้ เราก็รักษาตั้งแต่ตอนนี้ แต่มันเป็นธรรมชาติของ มนุษย์ เป็นธรรมชาติของโลก ถ้าเป็นธรรมชาติของโลกนะ ถ้ามันเป็นความถูกต้องชอบธรรม ฉะนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงให้มีศีล ๕ กาเมสุมิจฉาจาร เราไม่ยุ่งเกี่ยวกับลูกเมีย คนอื่น แต่เราจะยุ่งเกี่ยวกับภรรยาของเราได้ แต่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับบุคคลคนอื่น ผิดศีล ๕ ในความเป็นปุถุชน แล้วถ้าศีล ๘ จบแล้ว ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ ไปเลย

นี่เหมือนกัน เรามีสติสัมปชัญญะแล้วตัดขาด ถ้าเราจะหวังประพฤติปฏิบัติ

แต่อนาคต อนาคตใครจะไปรู้ ถ้าอนาคตใครจะไปรู้ เวลามันเกิดจากเหตุการณ์อย่างนี้ แล้วถ้าไม่ดับ มันก็ไปเจอกับบุคคลคนอื่นอีกเรื่อยไป เพราะใจเราอยู่กับเรา ถ้ามันดับที่ใจแล้วก็ จบหมด ถ้าจบหมดนั้น เราจะมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ซื่อสัตย์กับสัจจะความจริง แล้วมัน จะเป็นประโยชน์กับเรา จบ

ถาม : ข้อ ๒๘๓๘. เรื่อง “อาบัติปาราชิก”

กราบนมัสการหลวงพ่อก่อน ผมไม่เข้าใจนักเรื่องอวดอุตตริมนุสสธรรม อวดในสิ่งที่รู้ไม่จริง เช่น ฌานสมาบัติ สมาธิต่างๆ และเรื่องมรรคผล

เนื่องจากว่า มีเพื่อนที่ปฏิบัติธรรมด้วยกันมาปรึกษาว่า เขาทำสมาธิไม่ได้ ลองหลายรูปแบบแล้วแต่ก็ทำไม่ได้ คือฟุ้งซ่าน จิตไม่สงบ ไม่ตั้งมั่น และชอบคิดไปนู่นไป

ผมจึงแนะนำให้พุทโธๆ ไข่ๆ หรือบริกรรมกรรมฐาน ๕ และนั่งสมาธิเป็นประจำดู เพราะได้ลองแล้วได้ผล พร้อมกับเล่าถึงประสบการณ์และความมหัศจรรย์ใจที่พบเจอกับตัวเอง

แต่พอกลับมาทบทวนดู ที่พูดไปมันหาประโยชน์อะไรกับเขาไม่ได้เลย มีแต่ทำให้เขาน้อยเนื้อต่ำใจและทุกข์มากขึ้นจนเขาเครียดไปเลย ผมเห็นว่า จริงๆ ที่พูดไปแค่อยากให้เขายกย่องสรรเสริญในตัวเรา ซึ่งมาจากกิเลสเต็มหัวใจตัวเองทั้งนั้นเลย

จึงอยากกราบเรียนหลวงพ่อก่อนแนะนำแนวทางที่ถูกต้องขณะที่สนทนาธรรมกับหมู่คณะครับ จะได้สำรวจมาจาท่อไป

ตอบ : อาบัติปาราชิกมันมีเฉพาะพระ พระกับภิกษุณี ถ้าเราเป็นฆราวาสๆ เราถึงไม่มีอาบัติปาราชิกไง

เวลาวัดบางวัดเขาให้แม่ชีออกมา หน้า เขาให้ฆราวาสออกมา หน้า ออกหน้าเพราะอะไร เพราะจะพูดอะไรก็ได้แต่มันไม่เป็นอาบัติไง เพราะเขาไม่ใช่เจ้าหน้าที่ เขาไม่ใช่พระ

แต่ถ้าพระนี่นะ มันมีอาบัติปาราชิก ปาราชิก ๔ บังคับพระ แล้วปาราชิกของภิกษุณีจะมีมากกว่านี้ แต่ถ้าเป็นฆราวาส ฆราวาสไม่มีปาราชิก

แต่บอกว่า สิ่งที่เราพูดไปแล้ว เราพูดของเราเป็นฆราวาส ว่าเราสนทนาธรรม แล้วเราก็บอกว่าเราพูดถึงประสบการณ์ในการปฏิบัติของเรา พอพูดถึงประสบการณ์การปฏิบัติของเรา แล้วรู้สึกว่าเขายิ่งทุกข์ยากขึ้นไปใหญ่ เพราะคิดว่าเขายิ่งทุกข์ยาก เพราะว่าเราคิดว่าเราทำของเราได้ไง แล้วสรุปเขาบอกว่า เวลาเรามาคิดแล้ว มันไม่เป็นประโยชน์อะไรกับเขาเลย มันทำให้เขาน้อยเนื้อต่ำใจต่างหาก แล้วที่พูดไปๆ ก็พูดไปเพื่ออยากให้เขายกย่องสรรเสริญตัวเรา

เห็นไหม เวลามันได้สติ มันนั่งคิดแล้วมันเป็นอย่างนี้ แต่เวลาคุยกันไม่ใช่ มานะ ๙ นั้นนะ ต่างคนต่างจะเอาชนะคะคานกันไป

เวลาปฏิบัติมันเอาชนะคะคาน นั้นมันเรื่องหนึ่ง แต่ถ้าเป็นความจริง ความจริงเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ความจริงเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าเป็นการยกตัวอย่าง เวลาพูด เวลาเทศนาว่าการ ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมา ท่านก็เอาประสบการณ์ที่ท่านปฏิบัติมานั้นแหละ ใครที่มีประสบการณ์ปฏิบัติมานะ มันจะเป็นความจริงในหัวใจนั้นตลอดไป

แต่ถ้าไปฟังเขาแล้วว่า ฟังเขาแล้วว่า ศึกษาธรรมะมา มันเป็นการจำมา จำมามันปรุงมันแต่งหมดละ แล้วมันพูดครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓ ไม่เหมือนกันหมดนะ เพราะความจำ เดียวมันอารมณ์ดี มันก็อธิบายได้ละเอียด พออารมณ์ไม่ดี มันอธิบายได้หยาบๆ แล้วเดี๋ยวมันลืมไปแล้วมันก็จะจับต้นชนปลายไม่ถูกหรอก

แต่ถ้าคนที่ปฏิบัติเป็น มันเป็นสัจจะเป็นความจริง สัจจะเป็นความจริงเพราะคนมันได้ประสบเอง เป็นเอง คนประสบเอง เป็นเอง พูดเมื่อไหร่ก็ได้ แล้วพูดอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น พูดก็ร้อยครั้งก็เหมือนกันหมด เพราะอะไร เพราะมันเป็นความจริง

แต่ถ้ามันเป็นความไม่จริงละ ความไม่จริงมันก็ผิดพลาดไปตลอดเวลา

ฉะนั้น ใ้ฉันกรณีหนึ่ง

แต่กรณีทีบอกกว่า อาบัติปาราชิก

ถ้าคนถามเป็นพระ อีกเรื่องหนึ่ง ถ้าคนถามไม่เป็นพระก็จบ

เพียงแต่ว่าเวลาสนทนา มีมารยาท มีสิ่งต่างๆ เวลาพูด เวลาผู้ที่ปฏิบัติใหม่ เช่น หลวงปู่ลี หลวงปู่ลีเวลาท่านออกลาหลวงตาไปวิเวก

๑. ห้ามเทศน์

๒. ห้ามให้หอย

๓. ห้ามก่อสร้าง

๓ สิ่งนี้เป็นข้าศึกกับการปฏิบัติ

ห้ามเทศน์ ห้ามเทศน์ ห้ามสอน แล้วคนปฏิบัติจะรู้กัน เวลาปฏิบัติไปนะ เป็นสมาธิ เป็นอะไรรนะ มันอยากจะเทศน์ อยากจะสอนแต่คนอื่น แต่มันไม่สอนตัวมันเองไง

สอนตัวเองสิ ใ้ที่ที่จะพูดนะมันจะเพ้อเจ้อแล้ว พูดจาเพ้อเจ้อ พูดจาไม่เป็นประโยชน์อะไรกับใคร แต่ถ้าเราเป็นปัญญาอบรมสมาธิ เราใช้สติปัญญาควบคุมใจเรา นี่กรณีหนึ่ง

ฉะนั้น ปาราชิก ๔ นั้นมันบังคับแต่พระ ใ้ถ้าเป็นฆราวาส ปาราชิกมันไม่ใช่เจ้าหน้าที่ ไม่ใช่พระ มันไม่มีผล

แต่ใ้ที่ว่าอวดอุตตริ เพราะมันเหนือมนุษย์ไง แต่ถ้าเรารู้ว่ามันเป็นเหนือมนุษย์ มันเหนือจริงหรือเปล่าละ

ถ้ามันเหนือจริง มันต้องมีสติเหนือมนุษย์ด้วย ถ้ามันเป็นธรรมะที่เหนือมนุษย์ มันต้องมีสติปัญญาเหนือมนุษย์ มันถึงจะควบคุมผลที่จากการปฏิบัติได้ตามข้อเท็จจริง

ถ้ามันไม่ได้ผลจากการปฏิบัติตามข้อเท็จจริง เราจะไปพูดทำไม พูดแล้วก็มาวิตกกังวล เอาตอนนี้ ถ้าตอนนี้อีกก็จบ ไม่เกี่ยว ปาราชิกไม่มี แต่ใ้ที่สมควรพูดหรือไม่สมควรพูด แล้วพูดไปแล้วมันเป็นประโยชน์หรือเป็นโทษ ถ้ามันเป็นโทษก็เป็นโทษผู้รับฟังไป

แล้วถ้ามันเป็นจริงหรือไม่จริง

มันเป็นจริงหรือไม่จริงมันเป็นที่เรา เป็นเราผู้ประพฤติปฏิบัติมันจริงหรือไม่จริง

ถ้าเป็นจริง เป็นความจริงมันยังมีเจริญแล้วเสื่อม เพราะอะไร

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายต้องเป็นอนัตตา ยกเว้นไว้แต่อกุปปธรรม อกุปปธรรม บุคคล ๔ คู่ ๑ ๒ ๓ ๔ อยู่นอกอนัตตา

เพราะอนัตตาเป็นพระไตรลักษณ์ที่จิตวิเคราะห์หิวจยเห็นอาการแบบนั้น สัจจะความจริงแบบนั้น ถ้ามันสมบุรณ์แบบนั้น มันจะสมุจเฉทปหาน ขณะจิตดับทุกข์ๆ ดับแล้วอุปสรรคไม่มีการเปลี่ยนแปลง คงที่ตายตัวตลอดไป นี่คือนิพพานในพระพุทธศาสนา จบ

ถาม : ข้อ ๒๔๓๙. เรื่อง “ภาวนาที่บ้าน”

กราบเรียนหลวงพ่อกุญชร ภาวนาปฏิบัติภาวนาที่บ้าน เพราะมีภาระหน้าที่จำเป็นต้องประกอบสัมมาอาชีวะ ไม่สามารถปลีกวิเวกไปอยู่วัดได้

หนูขอสอบถามว่า

๑. โอกาสได้มรรคผลนิพพานขั้นต้นอย่างโสดาบัน ในปัจจุบันยังมีอยู่ไหมคะสำหรับผู้ภาวนาอยู่บ้าน ในเมื่อยังคงต้องทำมาหากิน คลุกคลีกับผู้คน และรุ่มรวยกับภาวะทางโลก และยังคงตัดโลก โกรธ ไม่ได้ตามเพศฆราวาส (โสดาบันละสังโยชน์ ๓ ข้อ)

๒. ศีล ๕ พอหรือไม่ในการภาวนาเพื่อมรรคผลขั้นโสดาบัน หรือว่าต้องเป็นศีล ๘ เพราะอยู่บ้านไม่สามารถรักษาศีล ๘ ได้เลยคะ (ที่หลวงพ่อบอกว่าให้ทบทวนศีลเวลาภาวนาถ้าไม่ก้าวหน้า หมายถึงศีล ๕ สำหรับฆราวาสผู้อยู่บ้านหรือไม่คะ หรือต้องศีล ๘ ขึ้นไปเท่านั้น)

๓. ขอหลวงพ่อนำแนวทางปฏิบัติสำหรับคนภาวนาอยู่ที่บ้าน ที่ห่างจากครูบาอาจารย์ด้วยคะ

ตอบ : คำตอบที่ ๑ คำตอบเลย

ภาวนาอยู่ที่บ้านได้ไหม

ได้ ภาวนาอยู่ที่ไหนก็ได้ ภาวนานะ ภาวนากายกับใจๆ อยู่ที่ไหนก็ได้ เพียงแต่ว่าอยู่บ้านอยู่วัดต่างๆ มันเป็นอีกกรณีหนึ่ง

การภาวนาๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนทที่ไว้ใจ ให้เขาภาวนาเถิด อย่างบูชาด้วยอามิสเลย ให้บูชาด้วยการภาวนาเถิด อย่างบูชาด้วยอามิสเลย

เราบูชาด้วยอามิส ทำบุญทำกุศลเป็นอามิส ทำด้วยวัตถุสิ่งของทำได้ การบูชาด้วยภาวนาต้องนั่งลง หายใจเข้านี้พุท หายใจออกนี้กโ ต้องใช้ปัญญาอบรมสมาธิไป เวลาภาวนาๆ บูชาด้วยการภาวนา ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เพราะการบูชาด้วยการภาวนามันมีโอกาสได้สัจธรรม ได้บรรลุธรรมนี้ไง

ฉะนั้น ภาวนาที่ไหน ภาวนาที่บ้านได้ไหม

ภาวนาในส้วมยังได้เลย เวลาพระเข้าส้วมก็นั่งพุทโธๆ อยู่ในส้วม ที่ไหนก็ได้ มันได้อยู่แล้ว เรื่องภาวนาที่บ้าน ที่วัด ที่ต่างๆ ได้หมด เพราะมาอยู่วัดนอนเฉยๆ ก็ไม่ได้ภาวนา อยู่บ้านพุทโธยังดีกว่า อยู่บ้านถ้าพุทโธ อยู่วัดพุทโธ ภาวนาที่วัด ภาวนาที่บ้าน ภาวนาที่ไหนก็ได้

ทีนี้เพียงแต่ว่าบอกว่า ต้องภาวนาที่บ้าน เพราะมันต้องทำสมาธิมาอาชีวะ ต้องมีหน้าที่การทำงานต่างๆ

อันนั้นก็เป็นการะหน้าที่ของตน ใช้นี่มันเป็นบุญและบาปของคน เวลาคนเขามีบุญกุศลของเขา เขามีความเพียบพร้อมของเขา ใ้เรา เราเกิดมา เรามีหน้าที่การงานอย่างนี้ เราก็ต้องมีสมาธิอาชีวะของเราเพื่อเลี้ยงชีพของเรา แล้วเราก็เจียดเวลาของเราจะฝึกหัดภาวนา กลางคืนหรือว่าเวลาว่าง เราก็ภาวนาของเรา มันก็เป็นภาวนาที่ไหนก็ได้

นี่มาเข้าคำถาม

โอกาสที่มรรคผลนิพพานขึ้นต้นอย่างโสดาบัน ในปัจจุบันนี้ยังมีอยู่ไหมคะสำหรับผู้ภาวนาอยู่ที่บ้าน ในเมื่อยังคงต้องทำมาหากิน คลุกคลีกับผู้คน และวุ่นวายกับภาวะทางโลก และยังคงตัดความโลภ ความหลงไม่ได้ตามเพศฆราวาส

ใ้คำถามนี้มันขัดแย้งในตัวเอง

เราก็ทำสมาธิอาชีวะของเรา เราทำสิ่งใดของเรา คลุกคลี คลุกคลีด้วยสติปัญญาของเรา นี่ไง นี่ผลเพราะอะไร ผลเพราะมันคลุกคลีไง มันต้องเจรจา มันต้องพูดไป ใ้การภาวนา ใ้เรื่องนี้นี่มันทำให้ฟุ้งซ่านไป

เวลาไปภาวนาที่วัดๆ ที่วัด ไปที่วัดแล้วมันก็ต้องอยู่ในที่ของตน ไม่ไปคลุกคลีกัน ไข่กิเลส มันก็ลากไปสู่มกันอยู่นั่นนะ ไปภาวนาที่วัดก็ไปตั้งแก๊งกัน แล้วก็ไปติดจินนินทากันที่วัด โอ้ย! อยู่ที่บ้านดีกว่า อยู่บ้านใครบ้านมัน มันไม่ได้สู่มหัวคุยกัน

ไปภาวนาที่วัด ถ้ามันไม่ได้ไปตั้งแก๊ง ไม่ได้ไปเที่ยวหลอกลวงใคร ไปสร้างแก๊งคอยติดจินนินทา สร้างกลุ่มสร้างก๊วนนะ นี่ก็ไร้สาระเหมือนกัน

แต่ถ้าภาวนาที่วัด แล้วอยู่วิเวกของตน แล้วฝึกหัดของตน เห็นไหม อุตส่าห์มาวัดแล้ว มาเพื่อเนกขัมมะ มาเพื่ออยู่พรหมจรรย์ มาเพื่ออยู่คนเดียว มันมาสร้างแก๊งกันนั่นนะ สร้างก๊วน หลอกลวงชาวบ้านอีกต่างหาก หลอกลวงเขาว่า ฉันนี่อยู่วัดนะ เป็นลูกศิษย์กรรมฐาน

พฤติกรรมยิ่งกว่าโจร

แต่ถ้ามันเป็นความจริงของมัน ภาวนาที่บ้านก็ได้ ภาวนาที่วัดก็ได้ แต่เวลาภาวนาไปแล้ว ถ้าบอกว่าภาวนาที่บ้านได้หรือไม่

ได้

แล้วถ้ามันจะบรรลุถึงโสดาบันได้หรือไม่

บรรลุโสดาบันมันอยู่ที่เหตุผล อยู่ที่ข้อเท็จจริง จิตสงบ เห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง ใช้ภาวนามยปัญญาแยกแยะ เวลามันขาด นั่นโสดาบัน อยู่ที่บ้าน อยู่ที่วัด อยู่ที่ไหนก็เป็นได้เหมือนกันหมดนะ แต่เวลาเหตุที่มันเป็นนี่สิ

เพราะคำถามมันขัดแย้งกันเลยนะ เพราะอยู่ที่บ้านมันต้องคลุกคลี มันมีความวุ่นวาย มันมีภาระทางโลก มันยังตัดความโลภ ความโกรธไม่ได้

ตัดความโลภ ความโกรธไม่ได้ ทำสมาธิก็ไม่ได้ ทำสมาธิได้เพราะมันวางจากโลก วางจากโกรธ มันถึงเป็นสมาธิได้ ถ้าไม่มีสัมมาสมาธิ ภาวนามยปัญญามันเกิดไม่ได้

ถ้าทำสมาธิของเราให้มันคงก่อน อยู่บ้าน ภาวนาที่บ้าน ไม่ต้องหวังมรรคหวังผลหรือหวังทำสมาธิได้ก่อน ถ้าทำสมาธิได้ มันมีความสุขของมัน คนมีความสุขของมัน มีความเต็มเต็มในตัวตนแล้ว ความคิดมันแตกต่างแล้ว

แต่ถ้าคนมันยังขาดแคลน ไม่มีอะไรเป็นสมบัติของตน มันก็วิตกวิจารณ์ไปทั่ว แต่ถ้าพอ มันเต็มเต็มในหัวใจของตน พอมันเต็มเต็มในหัวใจ มันมองทุกอย่างเลย ไม่มีค่า ไม่มี ความหมาย มันวางได้เอง ถ้ามันเต็มเต็มในหัวใจแล้วนะ มันพร้อมแล้วนะ ทุกอย่างมันกังวลใจ ไม่ได้

แต่ถ้ายังไม่เต็มเต็มใจของคน เพราะใจมันขาดแคลน มันจะไปเกาะไปเกี่ยว ไปยึดหมด เลย ใช้นั้นก็ไม่ได้ ใช้นี้ก็ไม่ได้ ใช้นู่นก็ไม่ได้ ไม่มีอะไรได้สักอย่าง

แต่ถ้าเป็นสัมมาสมาธิแล้ว เออ! ได้ ได้ ใช้นี้ก็ไม่จำเป็น ใช้นี้ก็ไม่จำเป็น ไม่จำเป็น เห็น ใหม่ มันพัฒนาขึ้นไป มันถึงว่าภาวนาที่ไหนก็ได้

ถ้าทำความเข้าใจ สัมมาสมาธิยกขึ้นสู่วิปัสสนา เห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง แล้วภาวนาด้วยสติปัญญา ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากภาวนา เป็นพระโสดาบันได้ ทั้งนั้น ที่บ้าน ที่วัด ที่ไหน เหมือนกันหมด จบ

๒. ศีล ๕ เพียงพอหรือไม่ในการภาวนาเพื่อมรรคผลชั้นโสดาบัน หรือว่าต้องเป็นศีล ๘ เพราะอยู่ทางบ้านไม่สามารถรักษาศีล ๘ ได้เลยคะ

คนไม่มีตั้งค์เลย ชื่อตู้เซฟไว้เยอะๆ ไว้เก็บตั้งค์ ตั้งค์ไม่มีเลย เพชรก็ไม่มี ทองก็ไม่มี แต่หวังตู้เซฟว่าตู้เซฟมันจะมีหรือเปล่า เอาไว้ใส่เงินใส่ทอง

ใช้นี้ก็เหมือนกัน ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๕ ก็ไม่พอ ศีล ๘ ก็ยังไม่มี ชื่อตู้เซฟไว้เยอะๆ เอาไว้ใส่ ศีล ๘ เอาไว้ใส่ศีล ๕

เอาให้ศีล ๕ ศีล ๘ มันมีก่อน แล้วตู้เซฟเดียวมันมาทีหลัง

ศีล ๕ ก็ได้ ศีล ๘ ก็ได้ ศีล ๕ ก็ได้ แต่ศีล ๘ ศีล ๘ มันละเอียดขึ้น ศีล ๘ ไม่นอนในที่สูงที่ต่ำ ไม่ฟังเพลง ไม่ฟังต่างๆ มันก็เพื่อป้องกันไม่ให้ใจไปรับภาระ ถ้าใจไปรับรู้มาก มันก็ฟังชานมาก มันก็ทุกข์ยากมาก ถ้าเราไม่ฟังการขับร้องพ็อนรำ มันก็ไม่คิดจินตนาการไปมาก ไม่นอนในที่สูงใหญ่ คือว่าไม่ติดสุขจนเกินไป ไม่กินข้าวเย็น นี่ศีล ๘ มันทำให้ร่างกายปลอดโปร่ง ให้มีการภาวนาที่ดีขึ้น

แต่เราบอกว่าเราก็ทำไม่ได้ เพราะเรามีหน้าที่การงานมาก มรรคผลก็อยากได้ อะไรก็อยากได้ โอ้โฮ! อยากได้ไปหมดเลย

ค่อยๆ ค่อยๆ ทีละอย่าง ภาวนาที่บ้านก็ได้ ภาวนาที่ไหนก็ได้ ศีล ๕ ก็ได้ ศีล ๘ เป็นบางวันก็ได้ แล้วถ้ามีศีล ๘ หลายๆ คนบอกเลยนะ มาอยู่กับหลวงพ่อก็แรกก็ไม่ได้ ตอนหลังเขาได้แล้ว กินข้าวมือเดียวก็ได้ ประหยัดทั้งเงิน สุขภาพก็แข็งแรง ทุกอย่างดีหมดเลย

ที่แรกไม่ได้ทั้งนั้นนะ แต่พอมันฝึกหัดไปๆ มันได้ พอได้แล้วนะ โอ้โฮ! เห็นประโยชน์เลย เงินมีเยอะขึ้น เพราะว่าว่ามันมีเก็บเยอะมากขึ้น ร่างกายก็แข็งแรงขึ้น ทุกอย่างดีไปหมดเลย

แต่ตอนที่ฝึกหัดใหม่ๆ ไม่ได้ ไม่ได้ ไม่ได้ นู่นก็ไม่ได้ ฉันไม่เคย ฉันทำไม่ได้ ฉันทำไม่ได้ แล้วเขาก็พยายาม โอ้โฮ! สู้เต็มที่นะ

แล้วมันก็วน ใส่นู่นก็ไม่ได้

เราบอกได้

ถ้าเรามีความจำเป็นอะไรก็แล้วแต่นะ เราเว้นไว้ก่อน ถือศีล ๘ เว้นไว้เฉพาะเรื่องนี้ๆ แล้วพอมันสมบูรณ์แบบแล้วนะ มันทำได้หมดเลย ใส่วี้นไว้มันก็ทำได้ ทำได้ แต่ที่แรกก็ไม่ได้ ไม่ได้ ไม่ได้เราก็ก่อนไว้ก่อน

หลวงตาพระมหาบัวท่านนั่งตลอดรุ่ง เว้นไว้แต่หลวงปู่มนเจ็บป่วย กับเว้นไว้แต่พระที่มีปัญหา

เรารู้สึกว่าเรามีภาระหน้าที่อะไร แล้วหัวใจเรารัก เราอยากทะนุถนอมจะรักษา แล้วถ้าทำอะไรมันค้านหมดนะ เราก็ก่อนไว้ก่อน แล้วพอมาทำได้ ใส่วี้นไว้เราก็ก้าวล่วงอยู่แล้ว มันก็สมบูรณ์ไปโดยอัตโนมัติเลย เว้นไว้ก่อน

นี่เหมือนกัน เวลาถือศีล ๕ ศีล ๘ เราก็ก่อนไว้ได้ กลางวันเราทำงานค้าขาย เราก็ก่อนไว้ ๘ ตอนกลางคืน กลางวันเราก็ก่อนไว้ ๕ กลางคืนเราก็ก่อนไว้ ๘ แล้วต่อไปเราก็ก่อนไว้ของเราไป ถ้าเราก่อนไว้มันเป็นไปได้ทั้งนั้นนะ

ถ้ามันไม่ฝึกหัด ไม่ได้อะไรสักอย่าง จะซื้อตู้เซฟไว้เยอะๆ เอาไว้เก็บเงินเก็บทอง

เงินทองไม่ใช่กิเลสนะ กิเลสมันอยู่ที่หัวใจ แล้วมันทุกข์อยู่นั่นนะ เพราะมันจะไปซื้อตู้เซฟ
จบ

๓. ขอหลวงพ่อนำแนวทางปฏิบัติสำหรับคนภาวนาอยู่ที่บ้าน ที่ห่างครูบาอาจารย์
ด้วยค่ะ

ห่างครูบาอาจารย์นะ สวตมน์สวดพร เรามีพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง ถ้า
เรามีสติสัมปชัญญะเป็นที่พึ่ง ชีวิตนี้มันมีหลักเกณฑ์

ถ้าเราไม่มีพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง ชีวิตไม่มีหลักเกณฑ์ พอไม่มี
หลักเกณฑ์ เราก็ต้องทำมาค้าขาย ต้องคลุกคลีกับบุคคล พอไม่มีหลักเกณฑ์ขึ้นไปแล้ว ทำอะไร
แล้วมันขาดตกบกพร่อง ไม่มีอะไรสมบูรณ์ มันก็จะแฉลบแล้ว แฉลบไปเรื่อย

ถ้าเรามีหลักเกณฑ์ของเรา เราเชื่อมั่นในพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ทำดีต้องได้ดี ทำ
ชั่วต้องได้ชั่ว ในเมื่อเราเป็นฆราวาส เราต้องมีหน้าที่การงานของเรา เราก็ทำหน้าที่การงานของ
เรา แล้วถ้ามีศีลมีสัตย์ขึ้นมา พอมีศีลมีสัตย์ขึ้นมา คนที่เขามาซื้อของต่างๆ เขาก็เมตตา เขาก็
เชื่อใจ เขาต่างๆ กิจการมันจะดีขึ้นๆ เดียวติดอีกแล้ว กิจการดีขึ้นต้องขยายมากขึ้น เดียวมันก็จะ
ติดของมันอีกนะ

เราก็อยู่ในหลักในเกณฑ์ของเรา ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว เราทำคุณงามความดี
ของเรา ถ้ามีศีลมีสัตย์ขึ้นมา ลูกค้าก็ติด ทุกอย่างก็ติด เพราะอะไร เพราะมันเป็นของดี เราก็
ฝึกหัดของเรา

แล้วถ้ามันทำภาวนาที่บ้าน เราก็ทำให้มันถูกต้องชอบธรรม แล้วถ้ามันสมบูรณ์แบบของ
มันนะ มันมีทางออกเอง

เริ่มต้นเราก็ฝึกหัดปฏิบัติของเราให้แหละ แล้วถ้ามันดีขึ้นๆ เห็นไหม ช่วงคำถามทั้งหมด
มันเป็นการค้นคว้าและการแสวงหา มันยังไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย ถ้ามันมีอะไรเป็นขึ้นเป็น
อันค่อยถามหลวงพ่อกใหม่ก็ได้

ตอนนี้ถามถึงแนวทางปฏิบัติหมดเลย แต่ไม่ได้ถามเลยว่ามันติดขัดอย่างไร มันได้ผลอย่างไร กินอาหาร ก้างปลาติดที่คออย่างนี้ กินอาหารเข้าไปแล้วเคี้ยวไม่ได้แบบนี้ เออ! ถามปัญหาบ้างสิ

ไฉนมันเป็นการค้นคว้า เป็นการแสวงหาทาง มันยังไม่มีอุปสรรคในการปฏิบัติหรอก ถ้ามันมีอุปสรรคในการปฏิบัติ เดี่ยวจิตมันเจริญแล้วเสื่อม เจริญแล้วเสื่อม

หัวใจของคนนี้สำคัญนัก ความสุขความทุกข์ในใจเรายิ่งใหญ่ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เราเกิดมามีกายกับใจๆ เราห่วงแต่ร่างกาย ห่วงแต่สถานะทางสังคม ห่วงแต่เรื่องทางโลก เราไม่ได้ห่วงหัวใจเราจริงจังเลย

ถ้าห่วงหัวใจเราจริงจังแบบหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์นะ ท่านทั้งหลายเลยเข้าไปอยู่ในป่าคนเดียววันละ นั้นนะแสวงหาใจของตน ไปอยู่ในป่าในเขาเพื่อทำความสงบของใจ ไม่ห่วงสถานะทางสังคม มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ มียศถาบรรดาศักดิ์ มีแสง ไม่สนใจเลย ละทิ้งมันไปเลย เห็นไหม ทั้งโลกเพื่อจะเอาสัจจะความจริงในใจ

แต่เราทั้งโลกกันยังไม่ได้ เราต้องมีหน้าที่การงานของเรา เพราะเราต้องเลี้ยงชีพ แล้วก็ยังหวังมรรคหวังผลอีกนะ

ในช่วงการค้นคว้า การแสวงหา มันก็มีการสับสน แล้วพยายามใช้สติปัญญาแยกแยะ เพื่อให้เป็นประโยชน์กับตนเอง เอวัง